

Jaarverslag 2022

Inleiding

In het jaar 2022 gingen twee nieuwe projecten van start die via de Stichting Fonds Alledaagse Ziekten gefinancierd konden worden. Een onderzoek naar de behandeling van ooglidrandontsteking en een project over klachten van vrouwen rondom hun menstruatie.

De projecten die via het Fonds Alledaagse Ziekten al gesubsidieerd werden, kwamen in 2022, na veel vertraging door corona, gelukkig in de afrondende fase: het project waarin de lokale behandeling van schimmelnagels onderzocht wordt en het onderzoek naar de behandeling van waterwratjes bij kinderen.

Missie

Het Fonds Alledaagse Ziekten voorziet in de financiering van wetenschappelijk onderzoek naar de diagnostiek en behandeling van veel voorkomende klachten en aandoeningen in de huisartsenpraktijk. We richten ons met name op wetenschappelijk onderzoek dat niet gedekt wordt door andere onderzoeksprogramma's. Dit doen we in overleg met het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG) en de afdelingen onderzoek van de afdelingen huisartsgeneeskunde van Universitaire Medische Centra (UMC's).

Wie zijn wij

De Stichting Fonds Alledaags Ziekten (SFAZ) is op 25 april 2017 opgericht door het NHG op initiatief van huisarts Diederik van Oord. De Stichting is onafhankelijk en heeft sinds de oprichting de status van Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI -fonds).

Het Fonds is opgericht omdat het belangrijk is dat er meer onderzoek gedaan wordt naar alledaagse ziekten. De wetenschappelijke onderbouwing van het handelen van de huisarts bij deze aandoeningen schiet tekort. Het doel van het Fonds is dat huisartsen hun patiënten goed onderbouwd kunnen behandelen en adviseren. Juist omdat deze alledaagse ziekten veel meer hinder en zorgkosten veroorzaken dan we ons realiseren. Daar valt veel te winnen.

AFGERONDE EN LOPENDE ONDERZOEKSPROJECTEN

Het project Schouderklachten.

Titel: **'Onderzoek naar de effectiviteit van injecties met corticosteroïden voor schouderklachten in de huisartspraktijk'**. Dit onderzoek is in 2020 afgerond en er is in 2021 over gepubliceerd.

Dit database-project heeft een vervolg gekregen in de vorm van een prospectief vergelijkend onderzoek met patiënten waarin de lange termijneffecten van injecties zullen worden vergeleken met die van fysiotherapie en dat door ZonMw gefinancierd wordt (programma

Doelmatigheidsonderzoek): the SIX (Shoulder Injection and eXercise) Study; A pragmatic study for the treatment of persistent shoulder pain in primary care.

Het project Schimmelnagels.

Titel: **"Hoe effectief is lokale behandeling bij onychomycose van de teennagels?"**.

Het doel van dit onderzoek is om het effect van lokale behandeling van schimmelinfecties van de teennagel(s) met miconazol-tinctuur of amorolfine-lak te onderzoeken en te vergelijken met een placebo-lak. Het onderzoek wordt rechtstreeks gefinancierd door de SFAZ. Het project is uitgebreid met laboratoriumonderzoek naar de schimmels in de nagels van de deelnemers (KOH-preparaten, PCR-testen en kweken) en een diagnostisch onderzoek, waarin de klinische diagnose van de huisarts vergeleken wordt met de microbiologische diagnose. Het project wordt uitgevoerd door Roeland Watjer, AIOTO (arts in opleiding tot huisarts en onderzoeker) van de afdeling huisartsgeneeskunde van het LUMC in Leiden. Zoals zoveel patiëntgebonden onderzoeken, liep dit project grote vertraging op door de Covid-epidemie. In september 2022 is eindelijk het benodigde aantal patiënten geïnccludeerd en de resultaten zullen in de tweede helft van 2023 gepubliceerd worden in de vorm van 5 wetenschappelijke artikelen.

Het project Waterwratjes

Titel: **“Molluscum contagiosum in de huisartsenpraktijk”**.

Het is heel moeilijk gebleken om huisartsen en patiënten te vinden voor een onderzoek waarbij twee behandelingen voor waterwratjes (cryotherapie -bevriezen- en curettage -wegschrapen-) vergeleken worden. In overleg met het Fonds werd besloten om eerst een inventariserend onderzoek te doen om de wensen en verwachtingen van huisartsen en patiënten te peilen met betrekking tot waterwratjes. In december 2022 zijn de resultaten van dit vragenlijst onderzoek aan het bestuur van de SFAZ voorgelegd. Het blijkt dat patiënten wel graag willen dat de waterwratjes behandeld worden, maar dat huisartsen huiverig zijn om invasieve behandelingen toe te passen, waar de richtlijn van het NHG een afwachtend beleid adviseert. De conclusie moet waarschijnlijk zijn dat een vergelijkend onderzoek een zeer moeizame exercitie zal worden en dat we ons er mee moeten verzoenen dat we voorlopig niet zullen weten of bevriezen of wegschrapen opties zijn bij waterwratje en wat dan het meest effectief is.

NIEUWE PROJECTEN IN 2022

In 2022 werden twee projecten binnen het thema “Alledaagse Ziekten bij Vrouwen’ als kwalitatief goed beoordeeld en voor een van die twee kon definitief subsidie verkregen worden via de Jan Schueler Stichting:

Titel: **“Menstratieverhalen: wat ervaren vrouwen”**.

Vrouwen vinden het lastig om menstratieklachten te bespreken met de huisarts. Daar rust nog een taboe op en huisartsen vragen niet snel naar de menstruatie van een patiënt. Hierdoor duurt het vaak lang voordat vrouwen de juiste hulp krijgen. In dit nieuwe project verzamelen de onderzoekers met interviews de persoonlijke ervaringen van vrouwen op wetenschappelijk verantwoorde wijze. Die ervaringen worden als ‘menstratieverhalen’ gedeeld op de website pratenovergezondheid.nl en hebben als doel om zowel informatieve ondersteuning te bieden aan vrouwen met menstratieproblemen, als zorgverleners inzicht te geven in de ervaringen van menstruerende vrouwen. Het is de bedoeling dat er een verwijzing naar de website komt op thuisarts.nl en huisartsen en andere hulpverleners zullen geattendeerd worden op de site om de communicatie in de spreekkamer over menstruatie te verbeteren. Dit onderzoek is gestart in september 2022 en wordt naar verwachting eind 2023 afgerond.

Een onderzoek naar de behandeling van blefaritis werd door het SFAZ-bestuur voorgelegd aan de Stichting Stoffels-Hornstra. De Stichting bleek bereid dit onderzoek te financieren:

Titel: **“Ooglidrandontsteking (blefaritis): wat gebeurt er in de praktijk?”**.

Een ontsteking van de ooglidranden kan hinderlijke klachten geven: droge, branderige ogen, zwelling en roodheid van de oogleden, jeuk, veel tranen en dichtgeplakte ogen 's ochtends. De behandeling van eerste keus is ooglidrandhygiëne: minstens twee keer per dag de oogleden goed schoonmaken. Dat kost tijd van de patiënt (per keer 10-15 minuten) en van de huisarts omdat die de methode moet

goed uitleggen. Daarom wordt vaak meteen gekozen voor de tweede keus behandeling: het aanbrengen van een antibiotische oogzalf op de oogleden. Het grootste bezwaar daarvan is dat er resistentie ontstaat tegen het antibioticum. Er is overigens maar beperkt bewijs voor welke van de twee behandelingen het beste werkt. Onderzoekers gaan nu kijken wat er in de praktijk gebeurt: welke behandeling kiest de huisarts bij welke patiënt met ooglidrandontsteking en wat doet de patiënt vervolgens met de adviezen. Met name wordt onderzocht onder welke voorwaarden het haalbaar is om een behandeling zonder antibiotica in te zetten. De voorbereiding van het onderzoek is eind 2022 klaar en dan kunnen in 2023 alle gegevens verzameld worden. In de eerste helft van 2024 worden dan de resultaten gepubliceerd.

BESTUURLIJKE ZAKEN

Het bestuur van de SFAZ

Het bestuur van de Stichting bestond sinds de oprichting en volgens de statuten uit drie leden: Joke (J.A.) Schulkes- van de Pol, arts, huisarts n.p. en voorzitter, dr. Janny (J.H.) Dekker, huisarts n.p. /onderzoeker, secretaris en dr. Diederik (D.J.) van Oord, huisarts, penningmeester. In 2022 heeft Joke Schulkes-van de Pol afscheid genomen van het bestuur. Omdat het niet gelukt is tijdig een opvolger voor haar te vinden, is besloten dat Diederik van Oord vanaf december 2022 naast penningmeester ook voorzitter a.i. is.

Op 24 maart 2022 zijn gewijzigde statuten gepasseerd bij de notaris. Wijziging was nodig vanwege de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR).

Relatie met het NHG

In 2022 is er door Nederlands Huisartsen Genootschap en de Landelijke Huisartsen Vereniging onderhandeld over het Integraal Zorg Akkoord. In die onderhandelingen is veel aandacht besteed aan de academische werkplaatsen huisartsgeneeskunde waar onderzoek moet plaats vinden over voor de huisartsgeneeskunde relevante thema's waaronder alledaagse aandoeningen. Een andere ontwikkeling is dat huisartsen hebben aangegeven dat meer informatie over alledaagse aandoeningen gewenst is op de website thuisarts.nl. Door gebrek aan wetenschappelijke onderbouwing van de behandeling van alledaagse kwalen, is er nu op thuisarts.nl te weinig informatie daarover. Terwijl deze informatie zowel voor patiënten als voor huisartsen belangrijk is. Dit vraagt dus om meer onderzoek. Het bestuur van de Stichting Fonds Alledaagse Ziekten volgt deze ontwikkelingen nauwlettend en zal in 2023 bepalen welke rol het Fonds kan spelen bij het stimuleren van onderzoek naar alledaagse aandoeningen.

Vergaderingen en overleggen

Het bestuur heeft in 2022 zeven keer vergaderd. Met het Nederlands Huisartsen Genootschap is twee keer op bestuurlijk niveau overlegd en een keer met het clusterhoofd Kwaliteitsbeleid en Innovatie.

Met het adviesbureau Transmissie, dat organisaties in de zorg en non-profit sector ondersteunt bij organisatieontwikkeling, fondsenwerving en communicatie, is tweemaal digitaal vergaderd over het verbeteren van de website en over de resultaten van de advertentiecampaagne via Google.

Met de eindredacteur van Huisarts en Wetenschap (H&W) is er een digitaal overleg geweest over hoe H&W aandacht kan besteden aan projecten van de SFAZ.

PR VAN DE SFAZ

In november 2022 verscheen de vijfde **Nieuwsbrief** van de SFAZ.

Het bestuur van de SFAZ gaf acte de présence op het NHG-congres "Poten in de klei, kop in de cloud" op 8 april 2022 in Den Bosch.

Over het schouderproject verscheen een bericht in Huisarts en Wetenschap (januarinummer). Dit was een samenvatting van een artikel dat onderzoeker Pieter van Doorn had gepubliceerd in het blad Family Practice in 2021.

In 2022 zijn met hulp van bureau Transmissie de teksten van de website verder geoptimaliseerd en zijn zoektermen aangepast om informatie over het Fonds Alledaagse Ziekten beter vindbaar te maken via Google. Het aantal bezoekers van website steeg dankzij deze aanpassingen.

Er verschenen advertenties van de SFAZ in de nummers 1 en 2 van de jaargang 2022 van het tijdschrift van de LHV, de Dokter (februari en april 2022).

SAMENVATTEND

De Covid epidemie is in een rustiger vaarwater gekomen en dat heeft als gevolg dat twee al langer lopende projecten afgerond kunnen worden: het schimmelnagel project in de tweede helft van 2023 en het waterwratjes project begin 2023. In 2022 zijn twee nieuwe projecten gestart: over menstruatie-ervaringen en over ooglidrandontsteking.

Het bestuur van de SFAZ zal in 2023 een evaluatie uitvoeren, en zich, in overleg met het NHG, beraden over haar rol bij het stimuleren van onderzoek naar Alledaagse Ziekten.

30 januari 2023